

กฎหมายและจริยธรรม วิชาชีพการพยาบาล

กฎหมายและจริยธรรมวิชาชีพการพยาบาล
WY32 JT3 n117 2560 จ.1

Barcode *10047576*

ห้องสมุดวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์

ดร.เพ็ญจันทร์ แสนประสาน
สิรินดา ศรีจงใจ
ศิริภัทตรา จุฑามณี
สุจินตนา พันกล้า

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข - ฉ
บทที่ 1 กฎหมายทั่วไป กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพการพยาบาล	
1. กฎหมายทั่วไป	
1.1 ความสำคัญของกฎหมาย	1
1.2 ความสำคัญของปัญหากฎหมายและจริยธรรม	2
1.3 ความสำคัญของกฎหมายต่อวิชาชีพการพยาบาล	4
1.4 ความหมายของกฎหมาย	4
1.5 ที่มาของกฎหมายและมูลเหตุที่ทำให้เกิดกฎหมาย	5
1.6 ลักษณะสำคัญของกฎหมาย	8
1.7 การจัดทำลำดับชั้นของกฎหมาย	9
1.8 ขอบเขตการบังคับใช้และการประกาศใช้กฎหมาย	10
1.9 การยกเลิกการใช้กฎหมาย	11
1.10 ศักดิ์ของกฎหมาย	11
1.11 ประเภทของกฎหมาย	13
2. กฎหมายอาญา	
2.1 ความหมายและวัตถุประสงค์ของกฎหมายอาญา	16
2.2 หลักเกณฑ์ความรับผิดชอบทางอาญาของกฎหมายอาญา	18
2.3 เหตุยกเว้นความรับผิดชอบทางอาญา	18
2.4 เหตุยกเว้นโทษ	19
2.5 การลดหย่อนโทษของกฎหมายอาญา	20
2.6 อายุความคดี	20
2.7 โทษทางอาญา	20
2.8 การรับผิดชอบตามกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพการพยาบาล	21
3 กฎหมายแพ่งและพาณิชย์	
3.1 ความหมายและความสำคัญ	26
3.2 ข้อควรระวังของกฎหมายแพ่งสำหรับพยาบาล	26
3.3 อายุความ	31
3.4 การทำนิติกรรม	34
3.5 องค์ประกอบการรับผิดชอบตามกฎหมายแพ่งในการประกอบ วิชาชีพการพยาบาล	34
3.6 การรับผิดชอบจากการละเมิด	35

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 2 กฎหมายสำคัญทางการแพทย์	
1. ความสำคัญของพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์	
1.1 ความเป็นมา	48
1.2 ความหมายของการพยาบาล	49
1.3 ข้อบังคับวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสภาการพยาบาล	51
1.4 สมาชิกสภาการพยาบาล	52
1.5 สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก	53
1.6 การพ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสามัญ	53
2. กรรมการสภาการพยาบาล	
2.1 องค์ประกอบกรรมการสภาการพยาบาล	53
2.2 อำนาจหน้าที่	56
2.3 การดำเนินกิจการของคณะกรรมการสภาการพยาบาล	58
3. การขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาล	
3.1 สมาชิกสภาการพยาบาลผู้ขอขึ้นทะเบียน	59
- คุณสมบัติ	
- เกณฑ์การต่ออายุใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ	
- สิทธิและหน้าที่	
- การพ้นจากการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์	
4. หลักการพิจารณาผู้กระทำผิดพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาล	
4.1 ข้อบังคับและแนวปฏิบัติ	61
4.2 การพิจารณาความประพฤติตามหลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์	64
4.3 การกระทำที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับของ พรบ. หรือ การกระทำที่ได้รับ การยกเว้นความรับผิดชอบ	66
4.4 บทกำหนดโทษ	67
บทที่ 3 กฎหมายสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์	
1. ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขระเบียบกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2539	76
2. พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541	77
2.1 ความหมายของสถานพยาบาล	78
2.2 การประกอบกิจการสถานพยาบาล	79
2.3 คุณสมบัติของผู้ได้รับใบอนุญาตสถานพยาบาล	80
3. พระราชบัญญัติยา พ.ศ.2510 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้อง การประกอบวิชาชีพการพยาบาล	82

สารบัญ

	หน้า
3.1 ประเภทของยา	83
3.2 การขออนุญาตและออกใบอนุญาตเกี่ยวกับยา	84
3.3 คุณสมบัติของผู้ขอใบอนุญาต	84
3.4 ใบอนุญาตขายยา	85
3.5 หน้าที่ของผู้ได้รับอนุญาตขายยา	85
3.6 โทษตาม พ.ร.บ.ยา	85
4. พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545	86
4.1 สาระสำคัญของกฎหมาย	87
4.2 การวิเคราะห์ในทางกฎหมาย	88
4.3 ผู้รักษาการตามกฎหมาย	88
5. แนวคิดหลักประกันสุขภาพสุขภาพถ้วนหน้า 2554	88
5.1 หลักในการขอรับสิทธิและรับบริการสาธารณสุข	88
5.2 การขอเข้ารับบริการสาธารณสุข	89
5.3 ประเภทบริการทางการแพทย์ที่ได้รับการคุ้มครอง	90
5.4 ประเภทบริการทางการแพทย์ที่ไม่ได้รับการคุ้มครอง	90
5.5 การชดเชยความเสียหาย	91
6. พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550	91
6.1 ความหมายของสุขภาพ	91
6.2 สิทธิหน้าที่ด้านสุขภาพ	92
6.3 หนังสือแสดงความต้องการยุติการรักษา	92
7. กฎหมายโรคติดต่อที่พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558	93
เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพการพยาบาล	
7.1 ความหมายของคำสำคัญในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558	94
7.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง พ.ร.บ. โรคติดต่อ พ.ศ. 2523 กับ พ.ศ. 2558	95
7.3 บทกำหนดโทษ	100
บทที่ 4 จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลและสิทธิผู้ป่วย	
1. ความสำคัญและความหมายของจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล	
1.1 ความสำคัญและความหมาย การกำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพ	107
1.2 ขอบเขตของจรรยาบรรณวิชาชีพ	107
1.3 ความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพของพยาบาล	108
1.4 ขอบเขตจรรยาบรรณการพยาบาล	109
1.5 จรรยาบรรณวิชาชีพของพยาบาลของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย	109
1.6 จรรยาบรรณวิชาชีพของพยาบาลของสมาคมพยาบาลแห่งสหรัฐอเมริกา	112
1.7 จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลที่พึงปฏิบัติ	113

สารบัญ

	หน้า
2. หน้าที่รับผิดชอบของพยาบาล	
2.1 ความหมายความสำคัญของวิชาชีพพยาบาล	114
2.2 องค์ประกอบสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของพยาบาล	116
2.3 บทบาทของพยาบาล	117
3. สิทธิมนุษยชน สิทธิผู้ป่วย และสิทธิพยาบาล	
3.1 ความหมายและประเภทของสิทธิ	118
3.2 สิทธิมนุษยชน	118
3.3 สิทธิผู้ป่วย	122
3.4 ข้อปฏิบัติกับผู้ป่วยของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล	125
3.5 การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์	126
3.6 สิทธิพยาบาล	127
4. จริยศาสตร์ จริยธรรม และการพัฒนาจริยธรรมการพยาบาล	
4.1 แนวคิด ความหมาย ความสำคัญของจริยศาสตร์	132
4.2 ทฤษฎีทางจริยศาสตร์	135
4.3 หลักจริยธรรมของวิชาชีพพยาบาล	138
4.4 แนวคิดทางจริยธรรมในการปฏิบัติพยาบาล	140
4.5 จริยธรรมในวงการวิชาชีพสุขภาพ	141
4.6 ทฤษฎีจริยธรรมอื่นๆ - เพียเจท์ (Jean Piaget) - โคลเบอร์ก (Lawrence Kohlberg)	142
4.7 การค่านิยม	146
4.8 การตัดสินใจเชิงจริยธรรม	149
4.9 ประเด็นขัดแย้งทางพฤติกรรมเชิงจริยธรรมและกฎหมาย	151
4.10 ประยุกต์ใช้หลักการตัดสินใจเชิงจริยธรรม	153
บทที่ 5 ความเสี่ยงด้านจริยธรรมและกฎหมายสำคัญทางการพยาบาล	
1. แนวคิดทฤษฎีการจัดการความเสี่ยงทางการพยาบาล	
1.1 ความหมายและความเสี่ยงทางการพยาบาล	175
1.2 ระบบบริหารความเสี่ยง	176
1.3 เป้าหมายของการบริหารความเสี่ยง	178
1.4 เครื่องชี้วัด	178
2. จริยธรรมกับการบริหารความเสี่ยงทางการพยาบาล	
2.1 หลักจริยธรรมของวิชาชีพพยาบาล	179
2.2 ประเด็นขัดแย้งเชิงจริยธรรม	180
3. ปัญหาการตัดสินใจเชิงจริยธรรมเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงทางการพยาบาล	181
4. กระบวนการตัดสินใจเชิงจริยธรรม	183
5. การสร้างความสุขในการทำงานของพยาบาลเพื่อลดปัญหาความเสี่ยง	189

สารบัญ

	หน้า
ภาคผนวก	
◆ ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยบุคคลซึ่งช่วยเหลือดูแลผู้ป่วย ในสถานพยาบาลในความควบคุมของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล การผดุงครรภ์ หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๕๓	195
◆ ข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยการรับรองหลักสูตรประกาศนียบัตร ผู้ช่วยพยาบาล พ.ศ. ๒๕๖๐	198
◆ เฉลยแบบทดสอบ	211
◆ รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	213
◆ รายนามผู้เรียบเรียง	214